

De Geefwet

TEKST ROSALIE VAN DER WEL

Voor verenigingen die bij het werven van extra middelen ook denken aan het inzetten van actieve leden en vrijwilligers, het werven van fondsen of cultureel ondernemen, zijn er per 1 januari 2012 nieuwe regels met nieuwe kansen.

#08

In de Geefwet, maar ook met het tegelijk ingevoerde Belastingplan 2012 en de Overige fiscale maatregelen 2012, is een aantal fiscale maatregelen opgenomen die van belang zijn voor met name de goedbedoelensector maar ook relevant (kunnen) zijn voor andere verenigingen en stichtingen. Naar aanleiding van een terugtrekkende overheid – denk aan de bezuinigingen voor de culturele instellingen – wordt met de Geefwet beoogd het geven aan ANBI's (Algemeen Nut Beogende Instelling) in het algemeen en culturele instellingen in het bijzonder te stimuleren en faciliteren. De invoering van de Geefwet heeft ingrijpende gevolgen voor de fiscale positie van veel verenigingen en stichtingen. Hoewel het uitgangspunt van de Geefwet stimulering is, zijn in de Geefwet ook beperkingen opgenomen ten opzichte van de oude maatregelen. Hierna wordt een aantal van deze wijzigingen toegelicht.

AFGEBAKEND NUT

Om te komen tot harmonisering van het begrip algemeen nut in de verschillende belasting-

wetten is het begrip ANBI opgenomen in de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR). De open norm zoals deze tot 2012 gold wordt hiermee vervangen door een lijst met een aantal in de wet opgesomde kwalificerende doelen (zie *kader* over algemeen nut). Opvallend is dat geen restcategorie is opgenomen. Dit is een bewuste keuze van de wetgever.

Nieuw is dat bv's en andere vennootschappen met een in aandelen verdeeld kapitaal geen ANBI meer mogen zijn, dit is dus feitelijk voorbehouden aan stichtingen en verenigingen. Ook worden publiekrechtelijke lichamen voortaan altijd als ANBI aangemerkt. Voor de praktijk is van belang dat op 31 december 2011 geregistreerde ANBI's automatisch ANBI blijven onder de nieuwe definitie, hierom hoeft niet te worden verzocht. Ook de definitie van SBBI (Sociaal Belang Behartigende Instelling) is overgebracht naar de AWR, zonder dat hiermee een wijziging is beoogd.

CULTURELE AMBITIE

Wel nieuw is de introductie van de culturele instelling, dit is een ANBI die zich nagenoeg uitsluitend richt op cultuur. Dat deze status gewild zal zijn, blijkt hierna. Voor bestaande

NIEUWE REGELS EN NIEUWE KANSSEN

ANBI's heeft de Belastingdienst inmiddels zelf beoordeeld of deze ook een culturele instelling zijn. Op de website van de Belastingdienst is de beoordeling te vinden. Als achter de naam van de instelling in de kolom activiteit 'Cultuur' is vermeld, dan heeft deze ANBI de status van culturele ANBI. Mocht dit al dan niet onterecht niet staan vermeld dan kan hier schriftelijk om worden verzocht. Naar verwachting zal in dat kader nog veel discussie over het begrip cultuur worden gevoerd.

FISCAAL VOORDEEL

Het hebben van de ANBI-status levert een aantal fiscale voordelen op. Een ANBI is vrijgesteld van erf- en schenkbelasting. Giften aan een ANBI zijn onder voorwaarden aftrekbaar voor de inkomsten- alsmede de vennootschapsbelasting. Tevens is van belang dat giften verkregen van een ANBI geheel zijn vrijgesteld van schenkbelasting, voor zover de uitkering geheel of nagenoeg geheel (voor meer dan 90%) is geschied in het algemeen belang.

NIET (TE) COMMERCIEEL

Om als ANBI aangemerkt te worden dient aan een aantal voorwaarden te worden voldaan. Tot 2012 kon een teveel aan commerciële activiteiten ertoe leiden dat de ANBI-status werd ingetrokken omdat hierdoor sprake kon zijn van een winstoogmerk. Aangekondigd is dat de overheid ruimhartiger beleid omtrent de commerciële activiteiten van ANBI's zal gaan voeren. Deze worden toegestaan, mits de opbrengsten daaruit ten goede komen aan het algemeen

nuttige doel van de instelling. Als voorbeeld kan worden genoemd een theater (ANBI) met horeca-activiteiten in zijn pand om de begroting sluitend te krijgen. Deze activiteiten zullen de ANBI-status niet in gevaar brengen, zolang de horecaopbrengsten maar ten goede komen aan het algemeen nuttige doel van het theater. De definitieve uitvoeringsregels op dit punt zijn nog niet gepubliceerd, dat zal naar verwachting begin dit jaar gebeuren.

ONDERNEMENDE VERENIGING

In de vennootschapsbelasting is een aantal maatregelen getroffen om (cultureel) ondernemerschap bij onder meer stichtingen en verenigingen (al dan niet met de ANBI-status) te stimuleren.

Met ingang van 1 januari 2012 is in de vennootschapsbelasting een algemene vrijstelling voor alle stichtingen en verenigingen met beperkt winstgevende activiteiten opgenomen. De vrijstelling is van toepassing indien de winst jaarlijks niet meer bedraagt dan € 15.000 en tezamen met de afgelopen vier jaren niet meer dan € 75.000. In een verliesjaar wordt de winst voor dat jaar gesteld op nihil. Voor het vaststellen of de drempel wordt overschreden wordt de winst volgens de gewone fiscale regels berekend, met dien verstande dat geen rekening wordt gehouden met de fondswerversaftrek of de bestedingsreserve.

INTEGRALE BELASTINGPLICHTOPTIE

Voor stichtingen en verenigingen die als culturele instellingen zijn aangemerkt geldt op

verzoek een integrale vennootschapsbelastingplicht. Bij stichtingen en verenigingen kan sprake zijn van een belast ondernemingsdeel en een onbelast niet-ondernemingsdeel. Door te opteren voor integrale belastingplicht kunnen beperkt belastingplichtigen winsten uit het ondernemingsgedeelte salderen met de exploitatietekorten uit het niet-ondernemingsgedeelte. De keuze voor integrale belastingplicht heeft namelijk tot gevolg dat het gehele vermogen van de stichting of vereniging geacht wordt ondernemingsvermogen te zijn.

SALDEREN

Als voorbeeld kan genoemd worden een museum met een winkel en horecagelegenheid. Het museum zelf is niet belastingplichtig en realiseert exploitatietekorten van, stel, € 45.000. De museumwinkel en horecagelegenheid, behorende tot het ondernemingsgedeelte behalen overschotten van, stel, € 80.000. Door gebruik te maken van de optie integrale belastingplicht kunnen de negatieve resultaten van het museumdeel van € 45.000 worden gesaldeerde met de winsten van de winkel en de horecagelegenheid. In plaats van heffing over € 80.000 vindt dan nog maar heffing over € 35.000 plaats.

FONDSWERVER

Tot 2012 gold een faciliteit voor fondswervende instellingen op grond waarvan de opbrengsten die zij met fondswervende activiteiten behaalden ten laste van de winst konden worden gebracht als deze werden uitgekeerd aan het goede doel. Op deze wijze hoefden

succesvolle fondsenwerpers in principe geen vennootschapsbelasting te betalen. Omdat er onduidelijkheid over de toepassing van de regeling bestond is de bepaling met ingang van 1 januari 2012 vernieuwd, waarbij de inzet van vrijwilligers en de kenbaarheid van fondswervende activiteiten als nadrukkelijke voorwaarden in de wet zijn opgenomen. De fondswerversaftrek kan worden toegepast door ANBI's met fondswervende activiteiten en fondswervers die ten behoeve van ANBI's kenbaar fondswervende activiteiten verrichten (zie *kader* over kenbaarheid fondsenwerper).

VRIJWILLIGERS

ANBI's mogen een fictieve aftrekpost in aanmerking nemen voor door vrijwilligers verrichte werkzaamheden. De vrijwilligersaftrek mag eveneens worden toegepast door lichamen die een sociaal belang behartigen en die hun winst hoofdzakelijk (70%) behalen met de activiteiten van vrijwilligers. Onder een vrijwilliger wordt in dit kader verstaan een natuurlijke persoon die om niet arbeid verricht of naar een loon dat lager is dan 70% van het gebruikelijke loon. Overigens mogen vrijwilligers een niet-ontvangen vrijwilligersvergoeding onder voorwaarden in aftrek brengen als gift in hun aangifte inkomstenbelasting.

BESTEDINGSRESERVE

ANBI's die zijn aangemerkt als culturele instelling alsmede lichamen zonder aandeelhouders of deelgerechtigden (zoals stichtingen en verenigingen) die een sociaal belang behartigen en de winst hoofdzakelijk (70%) behalen met behulp van vrijwilligers, kunnen onder bepaalde voorwaarden een bestedingsreserve vormen. Door deze faciliteit kan de winst in enig jaar gedurende een periode van maximaal vijf jaren (tot 2012 bedroeg deze termijn drie jaren) belastingvrij worden gereserveerd, mits het voornemen bestaat om de komende vijf jaar uitgaven te verrichten voor projecten of voor de aanschaf, voortbrenging of verbetering van bedrijfsmiddelen. De reserve kan worden gevormd als het voornemen bestaat om met de winst latere investeringen te financieren of om een verwachte piek in de kosten op te vangen. Een museum kan op deze manier bijvoorbeeld de winst van een aantal jaren belastingvrij reserveren om daarmee de aanbouw van een nieuwe tentoonstellingsruimte of een tentoonstelling te financieren.

DOORGEVEN

Giften die niet in de sfeer van de bedrijfskosten liggen en derhalve niet reeds als zodanig

ten laste van de winst zijn gebracht, kunnen in aftrek worden gebracht op grond van de giftenaftrek. Voor aftrek van de winst komen alleen giften aan ANBI's en steunstichtingen SBBI's in aanmerking. Een Steunstichting SBBI is een stichting die is opgericht met uitsluitend als doel geld in te zamelen ter ondersteuning van een sociaal belang behartigende instelling ten behoeve van een bij ministeriële regeling aan te wijzen doel. De aftrek bedraagt ten hoogste 50% van de winst met een maximum van € 100.000 (er geldt geen ondergrens meer voor de aftrek).

MULTIPLIER

De multiplier is een extra stimulant in de giftenaftrek bij de inkomstenbelasting en vennootschapsbelasting voor giften aan culturele instellingen. Voor de berekening van de aftrek mogen deze giften worden vermenigvuldigd met factor 1,25 in de inkomstenbelasting en factor 1,5 in de vennootschapsbelasting. De maximale gift waarop de multiplier kan worden toegepast bedraagt € 5000. Een particuliere gift van € 1000 aan een culturele instelling leidt tot het in aanmerking nemen van een gift van € 1250. Uiteraard moet hierbij ingeval van een eenmalige gift nog wel rekening worden gehouden met de drempel en het plafond voor de giftenaftrek. De multiplierregeling is in beginsel ingevoerd voor een periode van vijf jaar.

CONCLUSIE

De Geefwet biedt nieuwe mogelijkheden en kansen. In hoeverre de Geefwet effect zal hebben op de vrijgevigheid van particulieren en bedrijven moet worden afgewacht. Duidelijk is in ieder geval dat de fiscale positie van veel verenigingen en stichtingen vanaf 1 januari 2012 verandert. ←

Mr. Rosalie C. van der Wel is belastingadviseur en estate planner bij Mazars Paardekooper Hoffman en tevens verbonden aan de Sectorgroep Belangenorganisaties. rosalie.vanderwel@mazars.nl.

 De Geefwet gaat door het leven als de wet die de bezuinigingen in de culturele sector moet 'goedmaken'. Maar deze wet strekt veel verder en kan gevolgen hebben voor de kansen en mogelijkheden van uw vereniging. Leden komen halen, maar ook brengen: inzet, kennis en/of geld voor gedeelde doelen.

ALGEMEEN NUT

ANBI Kwalificerende doelen (AWR)

- welzijn;
  - cultuur;
  - onderwijs, wetenschap en onderzoek;
  - bescherming van natuur en milieu, daaronder begrepen bevordering van duurzaamheid;
  - gezondheidszorg;
  - jeugd- en ouderenzorg;
  - ontwikkelingssamenwerking;
  - dierenwelzijn;
  - religie, levensbeschouwing en spiritualiteit;
  - bevordering van de democratische rechtsorde;
  - een combinatie van de bovengenoemde doelen, alsmede
- het financieel of op andere wijze ondersteunen van een algemeen nut beogende instelling.

EEN KENBARE FONDSWERVER

Onder 'kenbaar fondswervende activiteiten' wordt een drietal situaties verstaan:

- Prestaties die tegen een hoger bedrag dan de marktprijs worden aangeboden, waarbij het duidelijk is voor de afnemer dat de opbrengst louter voor het goede doel is. Te denken valt aan producten waaraan een goed doel zijn naam heeft verbonden.
- Prestaties tegen marktprijzen, waarbij winst wordt behaald met een lagere kostprijs door de inzet van vrijwilligers, bijvoorbeeld een benefietconcert.
- Het zonder verstrekken van een vergoeding inzamelen van goederen, omdat degene die de goederen afstaat ervan op de hoogte is dat de opbrengst naar het goede doel gaat, zoals bijvoorbeeld de inzameling van tweedehands kleding.

Als extra vereiste bij de eerste twee situaties geldt nog dat de activiteiten tenminste in belangrijke mate (30%) met behulp van vrijwilligers moeten worden verricht.